

ISSN 2522-4077 (Print)
ISSN 2522-4085 (Online)

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЦЕНТРАЛЬНОУКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ВИННИЧЕНКА

НАУКОВІ ЗАПИСКИ

Серія:
Філологічні науки

Випуск 165

*35- річчю факультету іноземних мов ЦДПУ
присвячується*

м. Кропивницький
«КОД»
2018

ISSN 2522-40-77 (Print)
ISSN 2522-4085 (Online)

Наукові записки. – Випуск 165. – Серія:
Філологічні науки – Кропивницький:
Видавництво «КОД», 2018.– 694 с.
ISBN 978-617-653-039-8

До Наукових записок увійшли статті, присвячені дослідженню актуальних питань фонетики, граматики, лексики, прикладної лінгвістики на матеріалі слов'янських, германських і романських мов, а також дослідженню методичних питань фахової підготовки сучасного вчителя іноземних мов і перекладача.

Збірник розрахований на наукових працівників, викладачів, студентів філологічних факультетів, учителів-словесників.

Рецензенти:

Іваницька М.Л., доктор філологічних наук, професор (м.Київ);
Черноватий Л.М., доктор педагогічних наук, професор (м. Харків)
Бялик В.Д., доктор філологічних наук, професор (м.Чернівці);
Мізін К.І., доктор філологічних наук, професор (м.Переяслав-Хмельницький).

Іноземні рецензенти:

Ріхард Йозеф Бруннер, доктор філософії **habilitation**, професор (Ульм, Німеччина);
Артур Творек, доктор філософії **habilitation**, професор (Вроцлав, Польща).

РЕДКОЛЕГІЯ:

1. Семенюк Олег – доктор філологічних наук, професор, ректор Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка (головний редактор).

2. Ключек Григорій – доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри української літератури ЦДПУ імені Володимира Винниченка (заступник головного редактора).

3. Гурбанська Антоніна – доктор філологічних наук, професор, директор Інституту журналістики і міжнародних відносин Київського національного університету культури і мистецтв.

4. Іліаді Олександр – доктор філологічних наук, професор кафедри методик дошкільної та початкової освіти ЦДПУ імені Володимира Винниченка.

5. Ковтюх Світлана – кандидат філологічних наук, професор, завідувач кафедри української мови ЦДПУ імені Володимира Винниченка.

6. Лучик Василь – доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри загального і слов'янського мовознавства Національного університету “Києво-Могилянська академія”.

7. Манакін Володимир – доктор філологічних наук, професор.

8. Міщенко Алла – доктор філологічних наук, доцент кафедри перекладу, прикладної та загальної лінгвістики ЦДПУ імені Володимира Винниченка.

9. Михида Сергій – доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри зарубіжної літератури та компаративістики, проректор з наукової роботи ЦДПУ імені Володимира Винниченка.

10. Ожоган Василь – доктор філологічних наук, професор, віце-президент з науково-педагогічної (навчальної) роботи Національного університету “Києво-Могилянська академія”.

11. Панченко Володимир – доктор філологічних наук, професор.

12. Паращук Валентина – кандидат філологічних наук, професор кафедри англійської мови та методики її викладання ЦДПУ імені Володимира Винниченка.

13. Перзеке Андрій – доктор філологічних наук, професор центру інноваційних освітніх технологій Псковського обласного інституту підвищення кваліфікації працівників освіти (Росія).

14. Руснак Ірина – доктор філологічних наук, завідувач кафедри української літератури та компаративістик Інституту філології Київського університету імені Бориса Грінченка.

15. Білоус Олександр – кандидат філологічних наук, професор, декан факультету іноземних мов ЦДПУ імені Володимира Винниченка (відповідальний за випуск).

Друкується за ухвалою вченої ради
Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка
(*протокол № 6 від 29.01.2018 року*).

Статті подано в авторській редакції

ISSN 2522-4077 (Print)
ISSN 2522-4085 (Online)

MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE
VOLODYMYR VYNNYCHENKO CENTRAL UKRAINIAN
STATE PEDAGOGICAL UNIVERSITY

RESEARCH BULLETIN

Series:

Philological Sciences

issue 165 (2018)

*Dedicated to the 35th anniversary
of the School of Foreign Languages of CUSPU*

Kropyvnytskyi
«KOD»
2018

ISSN 2522-40-77 (Print)
ISSN 2522-4085 (Online)

Research Bulletin. - Issue 165. - Series:
Philological Sciences – Kropyvnytskyi:
Publisher «KOD», 2018.– 694 p.
ISBN 978-617-653-039-8

Research Bulletin includes papers, researching current issues in phonetics, grammar, lexical semantics, onomastics, terminology studies, applied linguistics, methods of teaching translation and foreign languages, case studies of the Slavic, Germanic and Romance languages in the light of contemporary cognitive-communicative, sociolinguistic and literary studies methodologies.

The edition is intended for scholars, instructors, postgraduates and postdocs as well as students of the language departments.

Reviewers:

Prof. **Mariia Ivanytska**, Doctor of Philology (Kyiv);
Prof. **Leonid Chernovatyi**, Doctor of Pedagogy (Kharkiv);
Prof. **Vasyl Bialyk**, Doctor of Philology (Chernivtsi);
Prof. **Kostiantyn Mizin**, Doctor of Philology (Perejaslav-Hmelnytskyj).

Foreign reviewers:

Richard J. Brunner, Prof. Dr. phil. habil. (Ulm, Germany);
Artur Tworek, Dr. phil. habil. (Wrocław, Poland).

Editorial Board:

1. Prof. **Oleg Semeniuk** – Doctor of Philology, President of the Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State Pedagogical University (chief editor).
2. Prof. **Hryhorii Klochek** – Doctor of Philology, Head of the Department of Ukrainian Literature, Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State Pedagogical University (deputy chief editor).
3. Prof. **Antonina Hurbanska** – Doctor of Philology, Director of the Institute of Journalism and International Relations, Kyiv National University of Culture and Arts.
4. Prof. **Oleksandr Iliadi** – Doctor of Philology, Head of the Department of Preschool and Primary Education Methods, Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State Pedagogical University.
5. Prof. **Svitlana Kovtiukh** – Candidate of Philology, Head of the Department of the Ukrainian Language, Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State Pedagogical University.
6. Prof. **Vasyl Luchyk** – Doctor of Philology, Head of the Department of General and Slavic Linguistics, National University of “Kyiv-Mohyla Academy”.
7. Prof. **Volodymyr Manakin** – Doctor of Philology.
8. Ass. Prof. **Alla Mishchenko** – Doctor of Philology, Department of Translation, Applied, and General Linguistics, Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State Pedagogical University
9. Prof. **Serhii Mykhyda** – Doctor of Philology, Department of the Ukrainian and Foreign Literature, Vice-President for Science and Research of the Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State Pedagogical University.
10. Prof. **Vasyl Ozhohan** – Doctor of Philology, Vice-President for Academic Affairs of the National University of “Kyiv-Mohyla Academy”.
11. Prof. **Volodymyr Panchenko** – Doctor of Philology.
12. Prof. **Valentyna Parashchuk** – Candidate of Philology, Department of the English Language and Methods of Its Teaching, Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State Pedagogical University
13. Prof. **Andrey Perzeke** – Doctor of Philology, Centre of the Innovative Educational Technologies, Pskov Regional Institute of Advanced Training for Educators (Russia).
14. Prof. **Iryna Rusnak** – Doctor of Philology, Chair of the Ukrainian Literature and Comparativistics, Institute of Philology of the Borys Grinchenko Kyiv University.
15. Prof. **Oleksandr Bilous** – Candidate of Philology, Dean of the School of Foreign Languages, Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State Pedagogical University (**releasing editor**).

Approved by the Senate of the Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State Pedagogical University (*Protocol Record No. 6. 29 Jan. 2018*).

The papers are presented in the authors' version

ISBN 978-617-653-039-8

© Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State Pedagogical University, 2018
© Publisher «KOD», 2018

У 35 РОКІВ ВСЕ ЩЕ ТІЛЬКИ ПОЧИНАЄТЬСЯ.

Ювілей факультету іноземних мов ЦДПУ ім. В. Винниченка

Ще донедавна 35-річний вік людини асоціювався з офіційним завершенням молодості. Поки Всесвітня організація охорони здоров'я не підняла цю планку ще на десять років. Відтак вважатимемо, що головний осередок іноземних мов на Кропивниччині, в ці дні офіційно відзначає розпал своїх молодих літ.

Факультет іноземних мов ЦДПУ ім. В. Винниченка виник у 1983 році не на порожньому місці, тому нижче ми в двох словах нагадаємо вам усі важливі етапи його становлення:

- 1949 рік – початок підготовки вчителів англійської мови в Кіровоградському педагогічному інституті;
- середина 1950-х рр. – підготовка вчителів широкого профілю з 5-річним терміном навчання, де іноземна мова, зокрема, німецька, вивчалась як другий фах;
- 1962 рік – створення факультету англійської мови;
- 1979 рік – перший набір учителів двох іноземних мов: англійської і німецької, а також переїзд у новий 7-поверховий корпус;
- 1983 рік – утворення кафедри німецької мови і реорганізація факультету, що тепер офіційно став факультетом іноземних мов.

На цьому енергійна прогресивна хода «іноземників» не спинилася:

- 1994 рік – виокремлення кафедри англійської мови з кафедри англійської мови і філології;
- 1997 рік – поява нових ґрунтовних поєднань спеціальностей: «Англійська мова та українська мова і література», «Англійська мова та російська мова і література», «Німецька мова та українська мова і література»;
- 1999 рік – отримання довго омріяної ліцензії на упровадження викладання перекладацького фаху на факультеті і поява відповідної кафедри.
- 2003 – ліцензування нової спеціальності «Прикладна лінгвістика» та поява на факультеті перших студентів з цього прогресивного фаху.

На жаль, з огляду на специфіку жанру, цей стислий, практично лапідарний огляд понад півстолітнього життя викладачів іноземних мов у місті, що шість разів міняло свою назву і нині зветься Кропивницьким, позбавлений емоцій та яскравих барв, якими неминуче сповнювалося буття колишніх попередників факультету. Тут нічого не сказано про «історичне» підґрунтя англійської мови в регіоні, пов'язане з братами-промисловцями Ельворті, вихідцями з аграрного Сомерсетширу в Англії, та першою футбольною командою. Ми ні слова не можемо вставити про єдиного викладача німецької, на якому трималася вся підготовка з німецької мови в тодішньому педінституті. Текст не бринить студентськими radoщами від першої фонолабораторії в середині 1960-х рр. та Австрійської бібліотеки з унікальною колекцією віденського дипломата Бернгарда Штілфріда торік. Жодними словами неможливо змалювати віртуальну галерею харизматичних викладачів та адміністраторів

начального процесу на іноземних мовах: Н. Д. Андреєва, В. М. Бабича, Л. Ф. Грицюк, Т. Д. Зеленка, Д. А. Євгененка, А. А. Кернера, М. Т. Кругляка, Б. В. Кучинського, С. С. Линського, Г. Т. Логвиненка, В. П. Натальїна, С. А. Натальїної, С. А. Розенцвейга, М. Ю. Сушкова, В. О. Хрипуна, А. А. Уфимцевої та багатьох інших, – котрі в різні роки заволодівали серцями інститутської та університетської молоді.

Надважке та відповідальне місце за стерном деканату послідовно займали В. М. Бабич, В. А. Василенко, О. О. Рафальський, В. Ю. Парашук. Із 1998 незмінний керівник структурного підрозділу університету, що займає верхні поверхи 7-поверхівки, займає кандидат філологічних наук, професор кафедри перекладу, прикладної та загальної лінгвістики, Заслужений працівник освіти України – Олександр Миколайович Білоус, випускник знаменитого Берлінського університету імені братів Гумбольдтів.

Становлення факультету прийшлося на останнє десятиріччя існування СРСР і тяжкі роки економічної кризи, що його супроводжувала та ще довго потім не відпускала молоду країну, яка виникла на його руїнах. І ці випробування колектив та студенти інмов пройшли із честю, не розгубивши потенціалу, не втративши ні краплини престижності й відтінку наукової елітарності, яким завжди позначалося опанування іноземних мов. Факультет друкував підручники й посібники, купував галузеву літературу, не просто ремонтував аудиторії, а всіляко її розширював, обзавівшись однією з найкращих комп'ютерних лабораторій в нинішньому ЦДПУ. Про останню кортить сказати окреме слово: вона першою в Україні (!) обзавелася повноцінним пакетом програмного забезпечення, необхідного для підготовки перекладачів та прикладних лінгвістів – інструментами автоматизованого перекладу текстів, самі назви яких є показником класу в професійному середовищі: Across Language Server, Déjà Vu X3, memoQ, SDL Passolo, SDL Trados Studio, CLAT, програми по роботі з термінологією та для впорядкування термінологічних баз даних і словників SDL MultiTerm. Зараз технології Wi-Fi, Інтернет, проектори в усіх лекційних, шикарна бібліотека в кількох методкабінетах та спеціалізованій аудиторії Мовного центру підвищення кваліфікації вже нікого не дивують, але ще якийсь десяток років тому це здавалося неможливим у стінах регіонального педагогічного університету.

Факультет веде активне спілкування із закордонними колегами, тільки за останні два роки підписавши угоди про співпрацю з Віденським університетом, Педагогічним університетом землі Штирія міста Грац/Австрія, Грацьким університетом імені Карла і Франца, Католицьким університетом Левена в Бельгії, Технічним університетом міста Кельн, Вроцлавським університетом та знаменитим на весь світ римським вишем «Ла Сап'єнца», лекції студентам читали представники Берліна, Братислави, Відня, Вроцлава, Гамбурга, Граца, Единбурга, Інсбрука, Кельна, Левена, Лондона, Монклера, Мюнхена, Мугла, Оксфорда, Падуя, Ульма.

Гордістю викладачів факультету є міжнародна науково-практична конференція «Мови і світ: дослідження та викладання», яка щороку (!) збирає філологічний, зокрема, перекладацький, цвіт України та численних гостей із закордону. Тільки за останнє десятиріччя в її рамках факультет видрукував понад тридцять томів «Наукових записок», статті до яких подавало понад двісті п'ятдесят професорів і докторів наук.

Факультет видає свою студентську газету, проводить усеукраїнські конкурси з ораторського мистецтва (в рамках змагань English Speaking Union) та художнього перекладу, а ще – просто веселиться та живе повнокровним життям, щоосені запалюючи публіку талантами своїх студентів на традиційному «Вєрнісажі талантів».

До речі, останні – студенти іноземних мов – основний наш капітал. Вони не тільки навчають школярів усієї області та багатьох інших областей англійській та німецькій мовам, повністю забезпечуючи педагогічні потреби Кіровоградщини, вони також активно перекладають, друкують художні твори, субтитрують серіали, займаються громадською діяльністю, боронять цілісність і суверенітет держави – вони залишаються активними, небайдужими громадянами, і від цього нас усіх проймає щемка гордість за свою діяльність, адже ми всі, викладачі факультету, відчуваємо свою співучасть у досягненнях молоді та внесок в її становлення.

Насамкінець хотілось би сказати наступне: в багатьох країнах світу 35-річний ювілей образно пов'язується із коралами. Але ж корали крихкі, хоча й красиві, і часто втрачають усі свої барви, потрапивши з-під води на свіже повітря, а яскравий колір зберігають лише за умов консервації та повної, так би мовити, муміфікації – погана метафора для установи, що тільки набирає обертів у своєму розвитку. Тому нам миліший в цьому відношенні досвід американців, котрі вважають, що 35-річчя – це нефритова річниця. Нефрит міцний і в'язкий, він стійкий проти злигоднів та легко адаптується до нових умов, як і факультет іноземних мов Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка.

VIVAT FACULTAS! VIVAT ACADEMIA! VIVAT PROFESSORES!

3. Михайлова Л.М. Глагольные способы репрезентации концепта "ГОВОРЕНИЕ" в современном английском языке : дис. ... канд. філол. наук: спец. 10.02.04 / Л.М. Михайлова. – Ростов-на-Дону, 2009. – 144 с.
4. Потапенко С.І. Структура англомовних статей в аспекті періодичності публікації часописів новин / С.І. Потапенко // Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка, 2006. – № 27. – С. 60-65.
5. Шалина И.В. Современная коммуникативистика: практикум: [учеб.-метод. пособие] / И.В. Шалина. – Екатеринбург: изд-во Урал. ун-та, 2016. – 128 с.
6. Duden [online] [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.duden.de>
7. Duden Redewendungen/Wörterbuch der deutschen Idiomatik, 2., neu bearbeitete und aktualisierte Auflage. – Dudenverlag: Mannheim, Leipzig, Wien, Zürich, 2002. – Band 11. – 956 S.
8. PONS [online] [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://de.pons.com/>

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

Наталія Куликовська – викладач кафедри німецької мови Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя.

Наукові інтереси: фразеологія, ідіоматика, фразеосемантика, прагматика, комунікативна лінгвістика.

UDK 81'366'37=124=13

GERMANIC AND SLAVONIC ETYMOLOGICAL AND SEMASIOLOGICAL PARALLELS (TERMINOLOGY OF COURT)

Anastasiia FEDOROVA (Kyiv, Ukraine)

*In this article we will draw our attention to the investigation of archaic legal terminology that shows us the obvious interconnection between law and religion in ancient societies. Two Germanic and Slavonic etymological and semasiological parallels within the group of archaic words, designating the earliest courts, will be singled out in the paper. Special attention will be drawn to the specific terminological semantics of the law terms. The lexemes, which will be under consideration, are the following: O. Engl. words *hūs-þing* and *þing* that originated from the Germ. *þing-/þang- 'draw up', 'gather', also Old Frisian thing 'thing', O. Engl. *þing-hūs* 'court-house'. As the result, such dynamic semantic model as 'gathering of people', 'meeting' → 'meeting for public, social affairs/a common cause' → 'a common cause', 'court' can be stated. The Slavonic semasiological parallels to the previously stated Germanic lexemes: Old Russian м#жьба 'court, trial', 'litigation', 'struggle', which is derived from м#жамуч# 'have legal proceedings', 'litigate', 'work', 'be zealous, take pains' should be mentioned. One more semantic model (represented by the reflexes of the I.-E. root *dhē- 'set, put, do', notably Germ. *dōmaz, Proto-Slav. *sQǫъ) 'rule', 'law', 'regulations' → 'court', 'court of justice' is under consideration in the article. O. Engl. *dōm* 'doom', 'judgement', 'judicial sentence', 'law', 'ruling', 'governing', 'command'; 'might', 'power', 'majesty', Goth. *dōms* 'judgement', 'sentence', 'glory', 'fame', *dōmjan* 'to sentence', 'to condemn' and other lexemes are viewed within this semantic model. The development of Old Russian *судъ* 'sentence, verdict, judgement, court decision, blame, censure' alongside with 'death, decease', *сидъ*, *с@дъ* 'the same', and also their derivatives *сидьба*, *с@дьба* 'court, court of justice/law', 'justice', 'trial', 'sentence, verdict', 'decision' and 'predestination' are considered as an example of a typological semasiological parallel to O. Engl. *dōm* 'doom', 'fate', 'destiny'. After the analysis of two groups of legal terms going back to common for the Germanic and Slavonic languages I.-E. roots several reasons for the generality of the semantic development in these language groups were determined in the paper.*

Key words: Indo-European, court, dynamic semantic model, law, trial.

*У статті увага буде приділена дослідженню архаїчної правової термінології, яка показує нам очевидний зв'язок права та релігії у давніх суспільствах. У статті буде виокремлено дві германські та слов'янські етимологічні та семасіологічні паралелі у групі архаїчних лексем, які вживаються на позначення перших судів. Спеціальна увага буде приділятися специфічній термінологічній семантиці правових термінів. Лексемами, які будуть підлягати аналізу, є д.-англ. *hūs-þing* та *þing*, які походять від н.-герм. *þing-/þang- 'стягувати', 'збирати', also Old Frisian thing 'thing', O. Engl. *þing-hūs* 'будівля (приміщення) суду'. Як результат, така динамічна модель семантики, як 'зібрання людей' → 'зібрання', 'суд' → 'зібрання для суспільної діяльності' → 'суспільна дія', 'суд' може бути представлена. Слов'янські семасіологічні паралелі до попередньо визначених германських лексем : д-рус. д#жьба 'суд, судове засідання, (судове) слідство; судовий розгляд; суд; слухання справи, тяжба', 'судовий процес, позов', яке походить від д#жаддєй# 'судитися', 'вести тяжбу'. Ще одна семантична модель (яка представлена рефлексами і.-с. кореня *dhē- 'установлювати') 'правило', 'закон', 'правило, норми, інструкції' → 'суд' аналізується у статті.*

Ключові слова: індоєвропейський, суд, динамічна модель семантики, закон, судовий процес.

The investigation of legal language nowadays seems to be of great importance. Archaic legal language perfectly shows us the obvious interconnection between law and religion in ancient societies. In this paper we will single out two Slavonic and Germanic etymological and semasiological parallels within the group of archaic words, designating the earliest courts, and

define the origin of terminological meanings of these lexemes. Despite the precisely defined etymology of the mentioned law terms their specific terminological semantics has not yet attracted a special attention of linguists. Therefore, there is a reason to study the main vectors of the development of these lexemes in details.

I. First of all, we will draw our attention to the O. Engl. words *hūs-þing* and *þing* that originated from the Germ. *þing-/þang- ‘draw up’, ‘gather’ < I.-E. *ten-/ton- ‘pull, draw’, ‘strain’ [2]. This etymology presupposes such dynamic semantic model as ‘gathering of people’, ‘meeting’ → ‘meeting for public, social affairs/a common cause’ → ‘a common cause’, ‘court’. Terminological meanings of the derivatives from this etymon can be traced down with taking into account such examples as: Old Frisian *thing* ‘thing’, ‘(legal) provision’, ‘assembly, court of justice’, *thingslūtene* ‘disturbance of court session’, *thingtīd* ‘time for holding court’, Scot. *thing* ‘affairs of state’, ‘meeting or convention concerning public affairs’, Isl. *ting* ‘a meeting of citizens concerning public affairs’. It is important to note that O. Engl. *þing* firstly denoted ‘a thing, a single object, material or immaterial’, ‘a thing that is done, an action, a proceeding’, ‘cause, reason’, and secondly – ‘a meeting, court’, *þing gehēgan* ‘to hold a meeting’, *Hē Freán gesihd faran tō þinge* ‘the meeting held at the day of judgement’ [1]. In other words, we have two groups of meanings with two central sememes ‘(common) cause, affair (that unifies everyone)’ (primary sememe) and ‘meeting, gathering’ (secondary sememe), that gave rise to ‘court’.

Previously mentioned legal («court») meanings are fixed in the system of cognate terminological composite words, cf.: O. Engl. *þing-hūs* ‘court-house’ that is ‘a building containing law courts’ and *hūs-ting* ‘meeting’, ‘court’, which is structurally reversed to the previously mentioned compound. This word can also be used as a productive stem in compounds, cf.: *þing-ræden* ‘intercession’, ‘advocacy’, ‘pleading’, ‘intervention’, *þing-stede* ‘a place where a meeting is held’, *þing-stōw* ‘a place of meeting’, ‘a public place’ [1: 1060–1062; 5; 6].

O. Engl. *hūs-ting* ‘meeting’, ‘court’, ‘tribunal’ is of Scandinavian origin (Icel. *hūs-þing* ‘council or meeting to which a king, earl or captain summoned his people or guardsmen’). Cf. «*Mid hundeahtigum marcan hwītes seolfres be hūstinges gewihte*». It is clearly understandable that O. Engl. *hūs-ting* is a compound word, consisting of two root morphemes – *hūs* and *ting*. It is so called apparently from its being held within a building when other courts were held in the open air. Such motivation can be proved by the fact that *hūs* was used as a separate word, meaning ‘house’, ‘family’, and it was often used as a component in compound words. It is interesting that in King Cnut’s reign (1016–1035) the *hustings-weight* set the standard for precious metals [1: 568–569]. The word *husting* (usually plural) was later used to designate the highest court of London; also the temporary platform from which nominations for Parliament were made; hence, the parliamentary election proceedings. In addition it should be mentioned that there was such a notion as *hustings courts* ‘often but not always found in most boroughs, this court originally was set up for the settlement of trading matters and disputes arising from trade’. Now the word *hustings* (usually, *the hustings*) is used in politics and has the following meaning ‘the process of trying to persuade people to vote for you by making speeches’.

The Scottish term *lawting* ‘the supreme court of judicature in Orkney and Shetland, in ancient times’ denotes the same investigated term. It also consists of two elements: *law* and *ting*.

We should mention the Slavonic etymological parallels to the previously stated Germanic lexemes: Old Russian т#жьба ‘court, trial’, ‘litigation’, ‘struggle’, which is derived from т#жатис# ‘have legal proceedings’, ‘litigate’, ‘work’, ‘be zealous, take pains’ by a regular word-formative model with the suffix -ьб-. This word-formative pair shows the same semantic development (‘pull’ → ‘litigate’) in the productive verb [3, 3: 1102–1103]. In the Slavonic language we have a very similar development of the legal meaning: ‘to gather for a common cause, affair, a common work’ → court of justice as a trial (legal proceedings)’.

II. One more semantic model (represented by the reflexes of the I.-E. root *dhē- ‘set, put, do’, notably Germ. *dōmaz, Proto-Slav. *sъdъ) can be defined as following:

DSM ‘rule’, ‘law’, ‘regulations’ → ‘court’, ‘court of justice’

Cf.: O. Engl. *dōm* 'doom', 'judgement', 'judicial sentence', 'law'; 'ruling', 'governing', 'command'; 'might', 'power', 'majesty', Goth. *dōms* 'judgement', 'sentence', 'glory', 'fame', *dōmjan* 'to sentence', 'to condemn', O.-H.-Germ. *tuom* 'court, court of law', 'judgement', 'sentence', *tuomen** 'to judge', 'to try (in jurisdiction)', 'pass judgment' [1: 207–208].

Except legal meanings, the O. Engl. lexeme *dōm* has other meanings, e. g., 'glory', 'magnificence', 'honour', 'praise', 'dignity', 'authority'; 'will', 'free will', 'choice'; 'sense', 'interpretation' [1: 207–208]. Some of these meanings can be explained as the result of the further evolution of such sememes:

1) 'law, right' (further – as 'choice', 'will', 'wish'), cf. similar development in the Slavonic languages, where we have, for instance, Old Slavonic с@дъ 'law', 'right', Old Russian судъ, с@дъ 'the right of justice', on the one hand, and Old Russian судъ 'will', 'wish', on the other hand [3, 3, ч. 1: 603–607; 4: 244, 249, 250];

2) 'court as judgement, opinion' (further – as 'sense, feeling, sensation', 'mind, consciousness', 'interpretation'). The development of the secondary semantics ('judgement', 'opinion') on the basis of proper terminological legal meaning ('court, court of justice') (as, for example, in Danish *dom* 'sentence, verdict' and 'judgement') has its analogy in the Slavonic languages, cf. Old Russian судъ 'judgement' alongside with 'opinion', 'reasoning' and Old Slavonic с@дити 'judge' alongside with 'think', 'decide', 'consider', 'arrive at a conclusion' [4: 244, 249, 250];

The history of the appearance of the sememes 'fame'/'glorify', 'respect'/'to honour', 'success', 'prosperity', 'magnificence', '(to) praise', 'dignity' in the investigated lexemes is still unclear. They might have appeared (rather late) in the composition of some phraseological phrases, but also it is not ruled out that they have appeared as the result of enantiosemy: ('court (judicial) judgement', 'conviction', 'blame' →) 'abuse' → 'fame, glory', 'honour' and further – 'prosperity', 'magnificence', 'praise', 'dignity', 'pride', 'respect, esteem'. Cf. the possibility of the usage суд as blame, reproach: Old Russian судъ 'abuse, blame' [4: 244]. The same can be applied to the verbal semantics: 'to blame, censure' → 'to abuse, revile' → 'to praise, extol', 'to glorify', 'to honour', 'to respect'.

Returning to the question of the typology of the development of the semantics in the Germanic and Slavonic languages, we should state one more similarity, i. e. – the generality of the shift here 'court, court of justice' → 'fate' and 'death', cf. O. Engl. *dōm* 'doom', 'fate', 'destiny', Engl. *doom* 'the same', 'death' and Old Russian судъ 'sentence, verdict, judgement, court decision, blame, censure' alongside with 'death, decease' [4: 244, 249, 250], судъ, с@дъ 'the same' [3, III, ч. 1, с. 603–607], and also their derivatives судьба, с@дьба 'court, court of justice/law', 'justice', 'trial', 'sentence, verdict', 'decision' and 'predestination' [3, III, ч. 1, с. 608].

We have analyzed here two groups of legal terms going back to common for the Germanic and Slavonic languages I.-E. roots. The generality of the semantic development in these language groups is determined by several reasons: 1) by the realization of the common regularities in the Slavonic and Germanic languages, which were laid down as far back as the I.-E. period, when the ancestors of the Slavs and Germanic people had contacts within one narrow area; 2) by the areal Germanic and Slavonic contacts in the period of the development of separate I.-E. languages.

REFERENCES

1. Bosworth J. An Anglo-Saxon Dictionary based on the manuscript collections of the late / J. Bosworth // [supplement by T. Northcote Toller]. – London, Oxford : at the Clarendon Press, Oxford University Press, 1955. – 1302 p.
2. Левицкий В. В. Этимологический словарь германских языков / В. В. Левицкий. – Винница : Нова Книга, 2010. – Т. I. – 616 с.
3. Срезневский И. И. Материалы для словаря древнерусского языка по письменным памятникам / И. И. Срезневский. – СПб. : Типогр. импер. академии наук, 1893–1912. – Т. 3. – 910 с.
4. СлРЯ XI–XVII вв. – Словарь русского языка XI–XVII вв. / [гл. ред. В. Б. Крысько] – М. : Наука, 2008. – Вып. 28. – 303 с.
5. Old World and Medieval Legal Terms : Режим доступа [http://www.everingham.com/family/data2/rec0032.html]
6. Tiersma M. Peter Legal Language / Peter M. Tiersma. – Chicago : The University of Chicago Press, 1999.

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

Анастасія Федорова – викладач кафедри англійської філології та перекладу Київського університету імені Бориса Грінченка.

Наукові інтереси: порівняльно-історичне мовознавство, історична семасіологія.

УДК – 811. 161. 1’373.23

НАИМЕНОВАНИЯ КВН: ВОПРОСЫ СЕМАНТИКИ

Виктория ВАЩЕНКО (Днепр, Украина)

В статті в загальному вигляді розглядаються проблеми семантичного вивчення найменувань груп осіб (КВК). Наведено ряд прикладів найменувань груп осіб, що займаються комерційною, політичною, творчою діяльністю, що ілюструють типи КВК. Надаються перспективи досліджень.

Розгляд семантики назв творчих колективів КВК неможливий без аналізу системи мовних форм, якими передається значення назв творчих колективів КВК, а також специфіки створюваних значень в назвах творчих колективів КВК (відповідно до їх функціональних особливостей). У питанні назв творчих колективів КВК-слів важливо визначити головне значення слова - те, яке в найменшій мірі залежить від контексту, тобто знаходиться в позиції мінімальної обумовленості від оточення. Контекст нами розуміється як відрізок тексту, необхідний і достатній для певного значення того чи іншого слова або поєднання слів. Головне значення слова є реалізацією первинної семантичної функції слова. У цьому сенсі воно може бути названо первинним. Вторинні (або часткові) значення слова більшою мірою обумовлені своїм оточенням: в них семантичному змісту головного значення як би приєднуються ще елементи контексту. Семантика номінацій груп осіб - система відносин між планом позамовних змісту (концептом) і планом формального мовного вираження позамовних змісту.

Ключові слова: денотат, сигніфікат, номінація, семантика, назва, семантична функція слова.

В статье в общем виде рассматриваются проблемы семантического описания названий творческих коллективов КВН. Приводятся различные примеры наименований групп лиц, которые иллюстрируют типологию названий творческих коллективов КВН. Сделаны некоторые выводы о перспективах исследований названий творческих коллективов КВН.

Рассмотрение семантики названий творческих коллективов КВН невозможно без анализа системы языковых форм, которыми передается значение названий творческих коллективов КВН, а также специфики создаваемых значений в названий творческих коллективов КВН (в соответствии с их функциональными особенностями). В вопросе названий творческих коллективов КВН-слов важно определять главное значение слова – то, которое в наименьшей степени зависит от контекста, т.е. находится в позиции минимальной обусловленности от окружения. Контекст нами понимается как отрезок текста, необходимый и достаточный для определенного значения того или иного слова или сочетания слов. Главное значение слова является реализацией первичной семантической функции слова. В этом смысле оно может быть названо первичным. Вторичные (или частичные) значения слова в большей степени обусловлены своим окружением: в них семантическому содержанию главного значения как бы присоединяются еще элементы контекста. Семантика номінацій груп осіб – система отношений между планом внеязыкового содержания (концептом) и планом формального языкового выражения внеязыкового содержания.

Ключевые слова: денотат, сигніфікат, номінація, семантика, название, семантическая функция слова.

The problem considered in this article has to do with the development of semantic description of nominations of people groups. Language material consists of variety of names of humorous clubs. Different examples of the names of various people groups (leading commercial, political, creative activities) are suggested to illustrate their types. Prospects of the research are presented in the article.

Consideration of the semantics of the names of the creative teams of the KVN is impossible without an analysis of the system of language forms, by which the meaning of the names of the creative teams of the KVN is transferred, as well as the specifics of the created values in the names of the creative teams of the KVN (in accordance with their functional characteristics). It is necessary to dwell on some aspects of the development of semantic theories in order to understand the differences with modern cognitive semantics, but at the same time to represent a commonality of tasks and methods of linguistic and cognitive semantics. In the question of the names of creative groups of KVN-words, it is important to determine the main meaning of the word - the one that is least dependent on the context, i.e. is in the position of minimum conditionality from the environment. Context we understand as a piece of text, that is necessary and sufficient for a certain meaning of a word or a combination of words. The main meaning of the word is the realization of the primary semantic function of the word. In this sense, it can be called primary. Secondary (or partial) meanings of a word are more conditioned by their surroundings: in them the semantic content of the main meaning is, as it were, supplemented by elements of the context. The semantics of nominations of groups of persons is the system of relations between the out-of-language content plan (concept) and the plan for formal linguistic expression of extralinguistic content.

Key-words: denotat, significat, nomination, semantics, name, semantic function of a word.

<i>ANASTASIIA FEDOROVA</i> . GERMANIC AND SLAVONIC ETYMOLOGICAL AND SEMASIOLOGICAL PARALLELS (<i>TERMINOLOGY OF COURT</i>).....	282
<i>ВИКТОРИЯ ВАЩЕНКО</i> . НАЙМЕНОВАНИЯ КВН: ВОПРОСЫ СЕМАНТИКИ	285
<i>АНАСТАСІЯ ПОЖАР</i> . ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧНА ГРУПА НАЙМЕНУВАНЬ ВІКОВИХ ПЕРІОДІВ ЖИТТЯ ЛЮДИНИ В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ.....	290
АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ОНОМАСТИКИ ТА ТЕРМІНОЗНАВСТВА	294
<i>ЮЛІЯ АХМЕДОВА</i> . ОСНОВНІ ЧИННИКИ ВИЗНАЧЕННЯ МОРФОЛОГІЧНИХ ПАРАДИГМ УКРАЇНСЬКИХ ВЛАСНИХ ІМЕН ОСІБ.....	294
<i>ГАННА ВОЛЧАНСЬКА, ІВАННА МЕЛЬНИК</i> . ЕМОЦІЙНО-ОЦІННІ НАЙМЕНУВАННЯ ОСОБИ ГОВІРКИ СЕЛА ХАЩУВАТЕ.....	299
<i>ЛІЛІЯ ГАРАЩЕНКО</i> . АНАЛІТИЧНІ ТЕРМІНИ ЯК НОМІНАТИВНІ ОДИНИЦІ СУБМОВИ НАУКИ Й ТЕХНІКИ.....	304
<i>ТЕТЯНА ГРОМКО</i> . НАРОДНІ ГЕОГРАФІЧНІ ТЕРМІНИ НА ПОЗНАЧЕННЯ РІЧКИ ТА ЇЇ ЧАСТИН У ЦЕНТРАЛЬНОУКРАЇНСЬКИХ ГОВІРКАХ	309
<i>МАРИНА КІЗІЛЬ</i> . СЕМАНТИЧНА ДЕРИВАЦІЯ У ТВОРЕННІ АНГЛОМОВНИХ ІННОВАЦІЙНИХ ОДИНИЦЬ СФЕРИ КОМП'ЮТЕРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ	317
<i>ЮЛІЯ КУЗНЕЦОВА, МАРИНА МОСКАЛЕНКО, ІРИНА УСЕНКО</i> . СТРУКТУРНО-СЕМАНТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПОХІДНИХ ФРАНЦУЗЬКИХ МЕТАФОРИЧНИХ ТЕРМІНІВ БУДІВНИЦТВА.....	322
<i>ОЛЬГА НАХАПЕТОВА</i> . ІСТОРИКО-ФІЛОЛОГІЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ НОМЕНОСИСТЕМИ НА ПОЗНАЧЕННЯ РОДИННИХ СТОСУНКІВ.....	326
<i>ОКСАНА ОЛІЙНИК</i> . ЮРИДИЧНІ ТЕРМІНИ ЯК ВЕРБАЛЬНІ РЕПРЕЗЕНТАНТИ ПРАВОВОГО КОНЦЕПТУ.....	331
<i>ЛАРИСА САНДІЙ</i> . ЗООМОРФНА МЕТАФОРИЧНА НОМІНАЦІЯ В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ СФЕРИ ЕКОНОМІКИ	337
<i>ОКСАНА ТРУМКО</i> . АНТРОПОНІМІКОН УКРАЇНСЬКОЇ ДІАСПОРИ США	343
<i>ОЛЕНА ГАВРИЛОВА</i> . НАЗВИ ОПЕРАЦІЙНИХ СИСТЕМ ЯК ПРОБЛЕМА СУЧАСНОГО ТЕРМІНОЗНАВСТВА.....	349
<i>ІЛОНА ДУЛЕПА</i> . АНГЛІЦИЗМИ У НІМЕЦЬКІЙ ФАХОВІЙ СУБМОВІ ПЕДАГОГІКИ.....	354
<i>ЮЛІЯ КАРАЧУН</i> . ПРАГМАТИЧНЕ ЗНАЧЕННЯ СКЛАДНИХ ТЕРМІНІВ-ІМЕННИКІВ З ЕЛЕКТРИЧНОЇ ІНЖЕНЕРІЇ СУЧАСНОЇ АНГЛІЙСЬКО МОВИ.....	359
<i>ГАЛИНА МЕЛЕХ</i> . НІМЕЦЬКА ФАХОВА МОВА КУЛІНАРІЇ: ПРОБЛЕМИ ЛЕКСИКО-ТЕМАТИЧНОГО ЧЛЕНУВАННЯ.....	363
<i>ГАННА СЛИЩИНСЬКА</i> . БІБЛЕОНІМИ В ОНІМНОМУ ПРОСТОРИ АДВОКАТСЬКИХ ПРОМОВ ХХ СТОЛІТТЯ	367
<i>ОЛЕНА ЧЕРНЯВСЬКА</i> . СТРУКТУРНО-СЕМАНТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ДАВНЬОАНГЛІЙСЬКИХ ТЕРМІНІВ <i>GYLT</i> ТА <i>SCYLD</i> НА ПОЗНАЧЕННЯ ПРОВІНИ	372
АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ СЛОВОТВОРУ	376
<i>ІННА БЕРКЕЩУК</i> . УКРАЇНСЬКІ ДІЄСЛОВА ЯК ВИРАЗНИКИ МЕНТАЛІТЕТУ	376
<i>НАТАЛІЯ БІЛОУС, НАТАЛІЯ НОВОХАТСЬКА</i> . СПОСОБИ ТВОРЕННЯ І ФУНКЦІЇ АНГЛІЙСЬКИХ ВІДОНІМНИХ НЕОЛОГІЗМІВ З ОСНОВАМИ ОВАМА І TRUMP	380
<i>ІННА ДЕМЕШКО</i> . СКЛАДНІ ВИПАДКИ МОРФОНОЛОГІЧНОГО АНАЛІЗУ ДЕВЕРБАТИВІВ.....	384
<i>ТЕТЯНА КУРБАТОВА, ІРИНА БОНДАР</i> . ОСОБЛИВОСТІ СЛОВОТВОРЕННЯ НОМІНАЦІЙ СУЧАСНОЇ АНГЛІЙСЬКОМОВНОЇ ГЕОПОЛІТИЧНОЇ КАРТИНИ СВІТУ	390
<i>ОКСАНА МАКСИМЕЦЬ</i> . РОЗВИТОК СУФІКСАЛЬНОЇ СЛОВОТВІРНОЇ ПІДСИСТЕМИ ІМЕННИКІВ ІЗ ТРАНСПОЗИЦІЙНИМ ЗНАЧЕННЯМ ОПРЕДМЕТНЕНОЇ ДІЇ (СТРУКТУРИ З СУФІКСОМ -Н(Я)).....	394
<i>ОКСАНА ЧОРНОУС</i> . МОТИВАЦІЙНА БАЗА ПРИЗВИЩ, ПОХІДНИХ ВІД НАЗВ ПРЕДСТАВНИКІВ ВОДНОЇ ФАУНИ	397
<i>ЛЕСЯ ГУЛА</i> . СЛОВОТВІРНО-СТРУКТУРНІ ОСОБЛИВОСТІ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОЇ ЛЕКСИКИ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ХІV – ХVІІІ СТ.....	403
<i>СВІТЛАНА ФЛОРІНСЬКА</i> . ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧНИЙ СПОСІБ ТВОРЕННЯ ЗООНІМІВ СЕРЕДНЬОГО ДНІПРО-БУЗЬКОГО МЕЖИРІЧЧЯ.....	409

Наукове видання

НАУКОВІ ЗАПИСКИ

**Серія:
Філологічні науки**

Випуск 165

Редактор: Білоус О.М.
Технічний редактор: Лисенко В.Ф.

«Наукові записки. Серія: Філологічні науки» Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка внесені до переліку наукових фахових видань України, в яких можуть публікуватися результати дисертаційних робіт на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата наук (Затверджено наказом Міністерства освіти і науки України від 04.07.2014 № 793).

*Свідоцтво про державну реєстрацію
друкованого засобу масової інформації
Серія КВ № 155254097Р від 22.06.2009 р.
«Наукові записки. Серія: Філологічні науки»*

Формат 60x84/8. Ум. друк. арк. 76,95
Облік. видан. арк. 88,64. Тираж 95. Зам. № 326

Видавництво ТОВ «КОД»
25009, м. Кропивницький, вул. Соборна, 7а, тел./факс (0522) 322-326
Свідоцтво державного комітету інформаційної політики:
серія ДК № 995 від 24.07.2002 року.

Виготовлювач СПД ФО Лисенко В.Ф., т. (0522) 322-326
25029, м. Кропивницький, вул. Пацаєва, 14, к. 1, кв. 101.
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи №3904 від 22.10.2010 р.